

Дисциплинанын аталышы, коду: Б.2.1.2 « АДАМ ЭКОЛОГИЯСЫ»

Лектор	Кермалиев Рахат Суюнбекович
Байланыш маалымат:	Каб.№103; жумушчу тел. 0312*325120; уюл. тел. 0502*070970
Кредиттердин көлөмү:	2-кредит (гр. УБ-1-19), жана 3-кредит (гр. ММ-1-19).
Убактысы:	1 - семестр 2019 ж
Курстун максаты жана милдеттери	<p>Бул окуу курсунун негизги максаты – студенттерге экологиялык көз карашты калыптандырып жана аны өнүктүрүү болуп саналат. Ошону менен бирге угуучу жаратылыштагы айлана чөйрөнү коргоп, өзүнүн жашоосунда жана кесипкөйлүгүндө коомдогу жаны механизмдерин колдоонуга умтулуш керек.</p> <p>Курстун милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none">• Болочок адистерге жаратылыш жана социалдык чөйрөнүн озгочолуктору жонундо системалык билимдерди билимдерди беруу.• Аларды технологияларды жана керектоолорду айлана-чөйрөнүн тен салмактуулугун аларды сактап калуу учун билуусун камсыз кылуу• Студенттерди коомдун жана жаратылыш компоненттеринин ортосундагы байланышты уйротуу, о.э коомдун онугушунун максатын жаратылыштын озгочолугун эске алуусун калыптандыруу.
Курстун муноздомосу	Окуутуунун негизги максаты студенттерде экологиялык ан-сезимди калыптандыруу, о.э аларды айлана-чөйрөнүн сапатынын жакшырышына салым кошууга угуттоо. Курс убагында озулорунун салымдарын кошууну уйротуу.
Пререквизиттер	Биология.математика, химия, физика курстары боюнча билимдердин жыйындысы экология курсун терен уйронууга оболго тузот.
Постреквизиттер	Курстун аягында студенттер биосфералык процесстердин алкагында экосистемалардын абалын моделдештируу жана баалоо багыттарын уйронуу жана кесиптик иш аракеттердин натыйжаларын аларга тийгизген таасирин прогноздоо билуу
Компетенциялар	<p>билуу:</p> <ul style="list-style-type: none">- негизги экологиялык терминдерди, принциптерди;- айлана-чөйрөнүн абалына терс таасир тийгизчу процесстерди;- айлана-чөйрөгө жана адамдын ден соолугуна терс таасир тийгизчу булганыч заатарды;- айлана-чөйрөнүн сапатын баалоо, аны коргоо жолдору;- айлана-чөйрөнү коргоо боюнча закондор жана нормативдик документтер; <p>-айлана чөйрөнү коргоодогу экономикалык механизмдер</p> <p>Билуу керек:</p> <ul style="list-style-type: none">- Кыргызстандагы азыркы кездеги АЭ абалы;-экологиялык глобалдуу проблемаларды жана аларды чечуу жолдорун;-жаратылыш ресурстарын туура пайдалануу принциптерин;- жаратылышты булгоочу булактар;

	<p>- айлана-чойрону коргоо боюнча мамлекеттик жана жергиликтүү иш-чараларды.</p> <p>Колдонууну билүү: жалпы АЭ закон ченемдуулукторун айлана-чойрону булгоодон пайда болгон проблемаларды чечуудо колдонуу</p>
Курстун саясаты	<p>1.Сабака кечикпоо.</p> <p>2.Сабакты калтырбоо.</p> <p>3.Сабак учурунда жана экзамен учурунда уюлдук телефонду колдонууга тыюу салынат.</p> <p>3.Сабакка активдуу катышуу</p> <p>4.Оз алдынча иштоо боюнча берилген тапшырмаларды оз убагында тапшыруу</p>
Сабак өтүү усулдары:	<p>Лекциялар</p> <p>Майда тайпалар менен иштоо</p> <p>Дискуссиялар</p> <p>Критикалык ойтолгоо стратегиялары</p> <p>Долбоордук иш-аракеттери</p>
Билимди козомолдоо калыптары	<ul style="list-style-type: none"> • Утурумдук козомол • Чектик козомол • Жыйнтыктоо козомолу
Адабият:	<p>Негизги</p> <p>1. Агаджаян Н.А., Торшин В.И. Экология человека. Избранные лекции. М., 1994, с.256.</p> <p>2. Бестужев-Лада И.В. Экология человека и социология // Экология человека. Основные проблемы. М., 1988, с. 56-63.</p> <p>3. Казначеев В.П. Очерки теории и практики экологии человека. М., 1983.</p> <p>4. Татевосов Р.В., Белоконь Л.С. Экология человека. Сборник учебных программ. М., 1998.</p> <p>5. Фролов А.Ф. Экология и здоровье населения. Саранск, 1994.</p> <p>Кошумча</p> <p>1. Агаджаян А.Н. Экология человека и интегративная медицина // Материалы УШ Международного симпозиума «Эколого-физиологические проблемы адаптации» 27-30 января 1998 года. М., 1998, с. 3.</p> <p>2. Адо А.А. Методологические вопросы экологии человека // Вестник АМН СССР. 1976, №4, с. 3-12.</p> <p>3. Алексеев В.П. Очерки экологии человека. Учебное пособие. М., 1998.</p> <p>4. Алексеева Т.И., Прохоров Б.Б. Введение в экологию человека (программа курса) // Мир психологии и психология в мире. 1995, № 2, с. 79-85.</p> <p>5. Бачинский Г.А. Экология человека как современный раздел социэкологии и медицины // Гигиена и санитария. 1990, № 3.37.«Бытие и время» Мартина Хайдеггера в философии XX века. Материалы обсуждения // Вопросы философии. 1998, № 1.</p>
ӨАИ	<p>-Гигиена жана АЭ.</p> <p>-Айлана-чөйрөнү коргоодо мыйзамды ишке ашыруу.</p> <p>-Туризм жана АЭ.</p> <p>-Маданият жана АЭ.</p> <p>-Саясат жана АЭ.</p> <p>-Тарых жана АЭ.</p>

	-Суу жана АЭ. -Токой жана АЭ. -Илим жана АЭ. -Архитектура жана АЭ.
Пикирлер	

Календардык –тематикалык план

(группа УБ-1-19) (30 саат)

№	Убак-тысы	Тема	С А А Т	Адабият	Модулга даярдануучу суроолор
1	04.09. 2019.	Киришүү	2	Тизмеги менен тааныштыруу	Адам экологиясы илиминин негизги түшүнүк аппараттын аныктоо
2	11.09- 18.09.	АЭ мазмуну, орду жана методдору	4	1,2,3,4,5	- АЭ тарыхы. - АЭ орду. - АЭ максаты жана милдеттери. - АЭ тушунуктору
3	25.09- 02.10	Адам жана анын чөйрөсү	4	1,2,3,4,5	Адам менен жаратылыштын ортосундагы байланыш. АЭ учун заманбап шарты катары илимий изилдөө түшүнүгү. АЭ заманбап калыптандыруу жана өнүктүрүү боюнча баштапкы этабы. Азыркы этапта адам экологиясы.

4	09.10-16.10.	Айлана-чөйрөгө адамдын жашоо ылайыкталуусу	4		Ылайыкташуу жөнүндө түшүнүк. Адам денесинде ылайыкташуу механизмдери шарттарга жараша. Олкөбүздүн шарттарга ылайыкташуу байланыштуу адам жашоосу. Психо-коомдук ылайыкташуу.
		Модуль 2			
5	23.10.	Адамдын айлана-чөйрөгө тийгизген таасири	2	1,2,3,4,5	Адамга климат менен аба-ырайынын таасири. Адам экстремалдык шарттарда. Адам айлана-чөйрөнүн химиялык элементтердин ашыкча жана тартыштыгынын шартында. Жаратылыштын очоктуу оорулары.
6	30.10-06.11.	Айлана-чөйрөнүн жана саламаттык сактоо боюнча адамдардын ооруларын абалына тийгизген таасири	4	1,2,3,4,5	Саламаттыкты сактоо жана оорунун экологиялык аспектилери. Айлана-чөйрөнүн булганышы ден соолук көрсөткүчтөрү менен байланыш. Радиациялык нурдануудан зыян. Табигый булганышы менен шартталган кырсыктар.
7	13.11-20.11.	Адамдын экологиясынын коомдук аспектилери	4	1,2,3,4,5	Ден соолугун коргоо боюнча коомдук себептердин таасири. Этникалык экология. Адамдын экологиясындагы демографиялык маалымат. Урбанизация жана калктын ден соолугу. Адам экологиясындагы жашоо сапаттарын изилдөө. Жаман адаттар. Тамеки чегүү. Аракечтик.

8	27.11-04.12.	Адам муктаждыктары	4	1,2,3,4,5	Муктаждыктардын түзүлүшү. Биологиялык муктаждыктар. Муктаждыктарын механизмдери. Коомдук-психологиялык жана коомдук муктаждыктар. Идеалдык жана чыныгы муктаждыктар. Экономикалык муктаждыктар.
9	11.12.2019.	Корутунду	2	1,2,3,4,5	Жыйынтыктоо
		Баары	30ч		

Календардык –тематикалык план

(группа ММ-1-19) (45 саат)

№	Убактысы	Тема	С А А Т	Адабият	Модулга даярдануучу суроолор
1	03.09.2019.	Киришүү	2	Тизмеги менен тааныштыруу	Адам экологиясы илиминин негизги түшүнүк аппараттын аныктоо
2	10.09-12.09-17.09.	АЭ мазмуну, орду жана методдору	6	1,2,3,4,5	- АЭ тарыхы. - АЭ орду. - АЭ максаты жана милдеттери. - АЭ тушунуктору

3	24.09- 26.09- 01.10.	Адам жана анын чөйрөсү	6	1,2,3,4,5	Адам менен жаратылыштын ортосундагы байланыш. АЭ учун заманбап шарты катары илимий изилдөө түшүнүгү. АЭ заманбап калыптандыруу жана өнүктүрүү боюнча баштапкы этабы. Азыркы этапта адам экологиясы.
4	08.10- 10.10- 15.10.	Айлана-чөйрөгө адамдын жашоо ылайыкталуусу	6	1,2,3,4,5	Ылайыкташуу жөнүндө түшүнүк. Адам денесинде ылайыкташуу механизмдери шарттарга жараша. Олкөбүздүн шарттарга ылайыкташуу байланыштуу адам жашоосу. Психо-коомдук ылайыкташуу.
		Модуль 2			
5	22.10- 24.10- 29.10.	Адамдын айлана-чөйрөгө тийгизген таасири	6	1,2,3,4,5	Адамга климат менен аба-ырайынын таасири. Адам экстремалдык шарттарда. Адам айлана-чөйрөнүн химиялык элементтердин ашыкча жана тартыштыгынын шартында. Жаратылыштын очоктуу оорулары.
6	05.11- 07.11- 12.11.	Айлана-чөйрөнүн жана саламаттык сактоо боюнча адамдардын ооруларын абалына тийгизген таасири	6	1,2,3,4,5	Саламаттыкты сактоо жана оорунун экологиялык аспектилери. Айлана-чөйрөнүн булганышы ден соолук көрсөткүчтөрү менен байланыш. Радиациялык нурдануудан зыян. Табигый булганышы менен шартталган кырсыктар.
7	19.11- 21.11- 26.11.	Адамдын экологиясынын коомдук аспектилери	6	1,2,3,4,5	Ден соолугун коргоо боюнча коомдук себептердин таасири. Этникалык экология. Адамдын экологиясындагы демографиялык маалымат. Урбанизация жана калктын

					ден соолугу. Адам экологиясындагы жашоо сапаттарын изилдөө. Жаман адаттар. Тамеки чегүү. Аракечтик.
8	03.12-05.12-10.12.	Адам муктаждыктары	6	1,2,3,4,5	Муктаждыктардын түзүлүшү. Биологиялык муктаждыктар. Муктаждыктарын механизмдери. Коомдук-психологиялык жана коомдук муктаждыктар. Идеалдык жана чыныгы муктаждыктар. Экономикалык муктаждыктар.
9	17.12.2019.	Корутунду	1	1,2,3,4,5	Жыйынтыктоо
		Баары	45ч		

Студенттердин өз алдынча иштөөсүнүн графиги

№	жумалар айлар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Суммы балов
1	Күнүмдүк көзөмөл	206								206								40 баллов
2	Тапшыр. мөөнөтү ӨАИ*																	